

60. Bratislavské
hudobné
slávnosti

BHS



akad. maliarka Ivica Krošlák

28. september 2025

Koncertná sieň
Slovenskej filharmónie

19.30

www.filharmonia.sk

Hlavný usporiadateľ BHS



MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BHS člen Európskej
asociácie festivalov



EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION



WWW.FILHARMONIA.SK

60. Bratislavské hudobné slávnosti



BRATISLAVA MUSIC FESTIVAL
MUSIKFESTSPIELE BRATISLAVA
FÊTES DE MUSIQUE DE BRATISLAVA
FESTIVAL DE MÚSICA DE BRATISLAVA

**Nad 60. ročníkom Bratislavských
hudobných slávnoŝti prevzal záŝtitu
prezident Slovenskej republiky,
pán Peter Pellegrini.**

Mgr. art. Marián Turner
generálny riaditeľ Slovenskej filharmónie

Manažment BHS

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka

PhDr. Mária Hlavačková
manažérka

Adresa

Slovenská filharmónia
Manažment BHS
Medená 3
816 01 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 2 20 475 201/246

www.bhsfestival.sk

Hlavný usporiadateľ BHS
Slovenská filharmónia



z poverenia a s príspevkom
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

BHS – člen Európskej asociácie festivalov



Association Européenne des Festivals
Europäische Festival-Vereinigung

Festivalový výbor BHS

prof. Peter Mikuláš
koncertný umelec
predseda Festivalového výboru BHS

Mgr. Juraj Bubnáš, PhD.
dramaturg Slovenskej filharmónie

prof. Marian Lapšanský
koncertný umelec

PhDr. Ivan Marton
muzikológ

PhDr. Izabela Pažítková
hlavná manažérka BHS

doc. Marek Piaček
hudobný skladateľ



© Peter Brenkus

NDR Elbphilharmonie Orchester Hamburg

Juraj Valčuha, dirigent

Augustin Hadelich, husle

Bernard Herrmann (1911 – 1975)

Vertigo, suita z filmu

10'

Prelude

The Nightmare

Scène d'amour

Sergej Prokofiev (1891 – 1953)

Koncert pre husle a orchester č. 2 g mol, op. 63 28'

Allegro moderato

Andante assai

Allegro ben marcato

Sergej Rachmaninov (1873 – 1943)

Symfonické tance, op. 45

36'

Non Allegro

Andante con moto. Tempo di Valse

Lento assai—Allegro vivace



Elbphilharmonie
Orchester

Napätie, vnútorný nepokoj, strach, fatálna hrôza, skepsa, beznádej, smrť, temní démoni, záhrobné vízie. Psychologické kategórie, ktoré sú zakódované v podvedomí každého jedinca bez ohľadu na jeho vôľu či možnosť selekcie. Umenie je z veľkej miery závislé na uvoľňovaní rôznych energií zo zdrojov, ktoré v bežnom živote ignorujeme, alebo ich negujeme vedomím. Oblasť výtvarného umenia už veľmi dávno prinášala výjavy plné bólu, bolesti a utrpenia. Modelové sú v tomto smere témy Krížovej cesty a Ukrižovania. Napríklad na známej maľbe ukrižovania od Matthiasa Grünewalda autor majstrovsky vyjadril pointu celej scény a maximálne expresívne prezentuje Ježiša s tvárou a telom znetvorenými bolesťou a utrpením. Podobných malieb sa v galériách, depozitoch galérií či v súkromných zbierkach nachádza veľké množstvo. Do literatúry a do hudby prenikali expresívne motívy postupne. Prelom 18. a 19. storočia však bol prelomový. Literáti, motivovaní postavou Mefista z Goetheho *Fausta*, našli tradíciu „gotického románu“ – spomeňme Edgara Allana Poea, Ernsta Theodora Amadea Hoffmanna, Lorda Byrona. V hudbe výrazne premiešal karty inšpiračných zdrojov najmä Franz Schubert v cykle „hrôzostrašných“ piesní *Zimná cesta* – t. j. cesta osamelého pútnika do objatia smrti. Otvorili brány čomusi, čo bolo dovtedy blokované ako nežiadúce. Johann Sebastian Bach ešte spieval „*Príd' smrť moja, príď pokoj môj*“, Schubert vykreslil v poslednej z piesní *Zimnej cesty* temnú postavu zlovestného Verklikára, vízgajúceho zo záhrobia svoje smrteľné memento. Carl Maria von Weber v singspieli *Čarostrelec* efektne uvádza na scénu zlovestnú postavu Kaspara spriahnutého so záhrobím, zhmotneným démonom Samielom. Nové témy boli ešte spracované klasickými vyjadrovacími prostriedkami, rešpektujúcimi nevyhnutnosť duchovnej harmónie.

Na prelome 19. a 20. storočia nastala nová fáza a expresívne námety začali požadovať aj novú rétoriku. Európa sa ocitla v duchovnej kríze, tradičné ideály a metódy začali chradnúť a psychologicky vypäté témy začali mohutnieť. Ruku k dielu začali časom pridávať tvorcovia nového žánru – filmu. To, čo bolo na maľbách, sochách, románoch, poémach či hudobných dielach

z veľkej časti ponechané na fantáziu. začali filmári prenášať do fiktívnej časopriestorovej reality. Žánre psychologického thrilleru a hororu získaval stále viac priaznivcov a inšpiroval stále viac tvorcov. Legendárnou postavou v tejto oblasti navždy ostane britsko-americký filmový génus Alfred Hitchcock (1899 – 1980). Oddal žánru psychologického thrilleru ako režisér a producent celú dlhoročnú tvorbu a žal jeden úspech za druhým. V niektorých filmoch sa dokonca obsadil do malých úloh. K spolupráci si vyberal prvotriednych scenáristov a autorov scénickej hudby.

V roku 1958 ponúkol psychologicky mimoriadne zložitý projekt **Vertigo** (v preklade Závrat). Vo veci hudobnej zložky filmu oslovil renomovaného hollywoodskeho skladateľa **Bernarda Herrmanna**. Herrmann si podmanil divákov aj recenzentov novou tvorivou stratégiou. Známy kritik Alex Ross ho charakterizoval ako priekopníka novej poetiky v danom odbore: *„Po viac ako štyroch dekádach prevrátil filmovú hudbu tým, že opustil ilustračné hudobné techniky, ktoré v Hollywoode dominovali v 30. rokoch, a uplatnil svoju vlastnú zvláštnu harmonickú a rytmickú výrazovú zásobu“*. *Vertigo* je komplikovaným príbehom bývalého agenta polície Johnyho „Scottieho“ Fergusona, ktorý bol uvoľnený do predčasného dôchodku z dôvodu jeho patologickej akrofóbie (panická fóbia z výšok) spojenej s efektmi nebezpečných závratov. Scottie sa z dôsledku svojej poruchy dostáva do neriešiteľných situácií a jeho realita je podobná efektu silných závratov.

Herrmann vo svojej hudbe určenej symfonickému orchestru delikátne kombinuje expresívnu zvukovosť, ostré disharmónie, napínavé ostinátne figurácie so sýtymi, avšak vždy mysteriózne koncipovanými harmonickými štruktúrami. Situácie neopisuje, skôr ich dotvára, čím eskaluje napätie jednotlivých scén. Celá suita z filmu trvá približne 40 minút; je však možné zostaviť redukované verzie pri zachovaní účinku. Je takmer isté, že ak by scenár Aleca Coppela a Samuela Taylora chceli spracovať súčasní tvorcovia, zvuk symfonického orchestra by nahradili elektronikou. Hitchcockovská epocha však napriek progresívnym témam bazírovala na osvedčenej klasike.

Novodobý kult psychothrillerov a hororov je síce prejavom tráum z modernej civilizácie, má však korene v poetike 19. storočia. Ak teda toto storočie nazývame „romantickým“, je nevyhnutné vziať do úvahy, že táto „romantika“ nebola o láske, prírode a lyrike. Skôr naopak, bola o narastajúcej dezilúzii, absencii citových väzieb a osamotenosti. Mnohí tvorcovia a myslitelia nadväzovali na daný trend. Iní voči nemu horlivo brojili. Medzi pomerne radikálnymi odporcami „romantiky“ bol spočiatku aj **Sergej Prokofiev**. Patril k premiantom Petrohradského konzervatória. Už ako študent prejavoval nevôľu so zaužívanými normami v hudobnom myslení. Nebol len rebelom z hľadiska profesionality. Neraz až arogantným spôsobom urážal a zosmiešňoval svojich spolužiakov. Ani v zrelom veku si Prokofiev nedokázal vždy vážiť svojich kolegov. Dmitrij Šostakovič ho aj neskôr vykreslil ako intelektuálne obmedzeného egocentrika s limitovanými dispozíciami v komunikácii. Prokofiev podľa neho vnímal len sám seba a svoju hudbu. Niet však pochyb, že ako klavirista aj ako skladateľ dosahoval unikátne výsledky. Na Petrohradskom konzervatóriu absolvoval štúdium kompozície v roku 1909. Už predtým sa však prezentoval klavírnymi skladbami, ktoré hýrili ostrými disonanciami, neskrývanou nechutťou rešpektovať tradičné hodnoty. Cyklus *Etudy, op. 2* (1909) bol doslova frapantnou ukážkou vzdoru a neúcty. Napriek tomu však pedagógovia jeho skutky tolerovali. Boli si vedomí, že napriek charakterovým vadám je Prokofiev ojedinelou osobnosťou. Zaslúžený rozruch spôsobil aj jeho klavírny cyklus *Sarkazmy, op. 17* (1912). Kľúčovou udalosťou v živote mladíka Prokofieva boli kontakty na váženého ruského kritika Alexandra Ossovského – osobného priateľa Nikolaja Rimského-Korsakova či Sergeja Rachmaninova. Ossovskij síce poľahky diagnostikoval Prokofievov osobnostný profil, bol však nadšený jeho razanciou v presadzovaní nových pravidiel. Napísal preto odporúčací list vydavateľovi Jurgensonovi a Prokofiev začal mať istotu vo veci jeho úspešnej budúcnosti.

V roku 1913 jeho ťaženie pokračovalo a podnikol prvú zahraničnú cestu do Paríža a do Londýna. Rozhodujúcim sa stalo stretnutie s veľmi vplyvným impresáriom Ruského baletu v Paríži Sergejom Ďagilevom. Ďagilev obľuboval rebéliu – on sám sa jej oddával – a v Prokofievovi vycítil

vhodného partnera na spoluprácu. Výsledkom stretnutia boli zmluvy na balety *Šut* (Šašo, respektíve Klamár), *Oceľový skok* a *Márnotratný syn*. Okrem toho si podnikavý Prokofiev prekypril v Paríži pôdu a o niekoľko rokov situáciu primerane využil. Ohúrený atmosférou v Paríži napísal (pod vplyvom baletu *Svätenie jari* od Igora Stravinského) po návrate do Ruska *Skýtsku suitu* (1915) – mimoriadne novátorské dielo čerpajúce námet takisto z pohanských rituálov archaických národov. V Rusku Prokofiev začal pracovať na *Prvej symfónii „Klasickej“*, na *Prvom* aj *Druhom klavírnom koncerte*, na kantáte *Bolo ich sedem* o mýtických rituáloch v Mezopotámii... Situácia v impériu sa však vyostrovala a ako sa samotný Prokofiev vyjadril, Rusko v tých časoch nepotrebovalo žiadnu hudbu. Po Októbrovej revolúcii sa ohlásil na audienciu u ľudového komisára pre vzdelanie Anatolija Lunačarského so žiadosťou o zahraničnú stáž v Spojených štátoch amerických. Politikova reakcia bola veľkorysá: „*Vý ste revolucionárom v umení, my sme revolucionármi v živote; mali by sme stáť bok po boku. Ale ak chcete odísť do Ameriky, nebudem vám stáť v ceste.*“

V živote rebela Prokofieva sa otvorila nová, výdatná a úspešná kapitola. V auguste roku 1918 sa presídlil do USA. Hneď po príchode ho americkí hudobníci zaradili medzi ruskú elitu a umožňovali mu plnohodnotnú aktivitu. Získal lukratívnu objednávku Opery v Chicagu na operu *Láska k trom pomarančom* (*Pochod* z tohto prevažne absurdného a sarkastického diela je jednou z najslávnejších Prokofievových skladieb). Po dvoch rokoch sa však ocitol vo finančnej tiesni (bol pre Američanov atraktívny len spočiatku – čo je pre tamojšiu mentalitu typické). Zamietol návrat do Sovietskeho zväzu a usadil sa v Paríži, kde ho stále čakali záväzky pre Ruský balet. V metropole nad Seinou si získal obdiv – premiéra baletu *Šut* bola senzáciou. Maurice Ravel po premiére lakonicky skonštatoval: „*Je to geniálne*“. Nadšený bol aj inak veľmi rezervovaný Igor Stravinskij, ktorý neobozretne odporúčal Prokofievovi, aby „nemárnil čas písaním opier“. Prokofiev v Paríži finalizoval niektoré diela, na ktorých začal pracovať v Rusku (zvukovo veľmi pikantný *Prvý husľový koncert*, *Prvý klavírný koncert*, haydnovsky šarmantná *Prvá symfónia „Klasická“*, *Druhý klavírný koncert* – jedno

z najexcentrickejších koncertantných diel v histórii, pohybujúce sa na hranici hrateľnosti). Nevzdával sa svojich rebelských cieľov; situácia sa však aj v Paríži postupne menila, avantgarda a experiment už prestali byť natoľko atraktívne. V tridsiatych rokoch prepukla v Európe ekonomická a mentálna kríza. Koncertné inštitúcie a najmä divadlá sa ocitli na kolenách.

Prokofiev pochopil, že je nevyhnutné zmeniť kostým. **Druhý husľový koncert** (1935) preto prináša výrazovo prekvapujúco modifikovaného Prokofieva. V prvej časti ovláda situáciu clivá melódia ruského charakteru a akékoľvek výraznejšie erupcie sú eliminované prevládajúcou lyrikou. Druhá časť je doslova dojímavá svojou rýdzou nádherou; do istej miery pripomína pomalú časť z koncertu Antonia Vivaldiho *Zima* z cyklu *Štvoro ročných období*. Ani dynamické *Finále* z *Druhého koncertu* nenarúša v zásade pokojnú atmosféru diela. Prokofiev túto časť diela písal v Madride. Rafinovane koncipoval témy v španielskom duchu, v orchestri použil dokonca kastanety... Vedel, že sa týmto spôsobom „zapáči“ publiku. Nemýlil sa: po premiére (Robert Soeten ako sólista, Madridský symfonický orchester a dirigent Enrique Fernández Arbós) navštívila skladateľa oficiálna delegácia, aby mu tlmočila obdiv a vďaku. Na priečelí budovu Teatro Monumental sa ocitla pamätná tabuľa na Prokofievovu počesť. Azda nikto netušil, že skladateľ zmenil a zjemnil rétoriku, pretože v jeho mysli dozrieval plán vrátiť sa do Sovietskeho zväzu; stále viac túžil písať opery a na Západe už bola situácia s uvádzaním nových titulov neúnosná. V roku 1936 sa skladateľ aj s rodinou presťahoval do Moskvy...

Jedným z jeho významných ruských predchodcov v americkom azyle bol **Sergej Rachmaninov**. Na rozdiel od Prokofieva, ktorý lišiacky angažoval do svojej cesty za Atlantik vplyvného politika novej bolševickej garnitúry, Rachmaninov opustil impérium za dramatických okolností. Ešte pred emigráciou si však napriek dlhodobej hlbokkej depresii stihol v Rusku vybudovať zvučné renomé. Bol potomkom nadštandardne situovanej aristokratických predkov. Od malička teda vyrastal a hudobne dozrieval v optimálnych podmienkach. Ako klavirista patril k typu

zázračného dieťaťa a rýchlo si získal dôveryhodné profesionálne a spoločenské zázemie. Jeho kompozičný talent vehementne podporoval Piotr Iljič Čajkovskij, Rachmaninovov idol a vzor. Čajkovského fluidum bolo doslova magické; Rachmaninov zotrval pod jeho vplyvom do konca svojej hudobníckej kariéry a bol de facto posledným z veľkých duchov poetiky 19. storočia v nových historických reáliách. Vo svojom oficiálnom skladateľskom debute, *Prvom klavírnom koncerte fis mol, op. 1* (1891), síce ako 19-ročný mladík naznačil isté „novátorské“ ambície, zotrúval však v pozícii dediča tradície hudby 19. storočia. Veľkým úspechom bola premiéra jednoaktovky *Aleko* s legendárnym Fiodorom Šaljapinom v hlavnej úlohe – bol to skladateľov prvý skutočný triumf (1892). Zdalo sa, že Rachmaninov si suverénne kliesni cestu k sláve. Táto vízia sa však rýchlo rozplynula po Čajkovského smrti (1893). Rachmaninov jeho odchod znášal veľmi ťažko a bolestivo. Psychickú traumy sa pokúsil vyjadriť v *Prvej symfónii d mol, op. 13*. Dielo je nasýtené subjektívnymi emóciami a skladateľ s napätím očakával jeho prvé uvedenie. Dočkal sa však potupného fiaska (1897). Dirigent Alexander Glazunov (okrem iného aj vynikajúci skladateľ) nevenoval náročnému opusu dostatok skúšok a premiéru podcenil. Účastníci premiéry dokonca potvrdili, že Glazunov – známy svojím alkoholizmom – dirigoval premiéru pod silným vplyvom alkoholu. Rachmaninov bol zlomený, ale reagoval sebakriticky: „*Nerobí mi vôbec žiadne starosti nedostatok úspechu alebo kritické reakcie, ale cítim sa hlboko zarmútený a silno deprimovaný tým, že moja symfónia ma vôbec neuspokojila po svojich prvých skúškach.*“ Rezultátom neúspechu bola hlboká depresia, rezignácia, stavy úzkosti. Priatelia však Rachmaninova vyviedli z temnoty. *Druhý klavírny koncert c mol* bol dielom duchovnej obnovy a skladateľ naskočil do pôvodného tempa. Triumfom bola aj *Druhá symfónia e mol* a *Tretí klavírny koncert d mol* (téma z prvej časti je dodnes považovaná za jeden z hudobných divov sveta). Z toho ho vyviedli revolučné udalosti rokov 1905 a najmä revolúcia 1917. Hľadal únik... Požiadal priateľa-klaviristu Silotiho, aby mu zabezpečil víza. Siloti však ani napriek svojim konexiám Rachmaninovovi nemohol pomôcť. Prozreteľnosť však pomohla: skladateľovi a virtuózovi

ponúkli koncertné turné do škandinávskych krajín. Rachmaninov neváhal, ponuku prijal a spolu s rodinou odcestoval v decembri 1917 do Helsínk, Štokholmu a Kodane.

Už pred emigráciou podnikol úspešné koncertné turné do Spojených štátov amerických (tam fascinoval najmä svojím *Tretím klavírnym koncertom*). Počas škandinávskeho turné získal tri ponuky spoza Atlantiku. Nemal však finančné prostriedky na plavbu. Situáciu vyriešil pôžičkou v banke a o pomoc požiadal niekoľkých vplyvných priateľov. V novembri 1918 sa nalodil v nórskom Bergene a presídlil sa definitívne do USA. Nové okolnosti Rachmaninovovi umožnili hojne koncertovať, celkom však ustrnula jeho tvorba. Aj preto súpis jeho diel obsahuje len 45 opusovaných titulov. A jediným dielom, ktoré napísal výlučne v USA, je jeho labutia pieseň, **Symfonické tance, op. 45** (1940). Pôvodne skladateľ označil trojčastový cyklus ako *Fantastické tance* a jednotlivé časti programovo konkretizoval ako *Ráno – Poludnie – Polnoc*. Od pôvodného zámeru upustil a ponechal neutrálny titul *Symfonické tance* (podľa vzoru Edvarda Griega). Všetky tri časti sú inštrumentačnými lahôdkami plnými vnútornej dynamiky, prekvapujúcich situácií. V prvom tanci exponoval Rachmaninov pôsobivé sólo altového saxofónu – obľúbeného nástroja v USA. Nezabudol ani na „svoj“ nástroj, teda na klavír. Chvilami preráža na povrch pocit „homesick“, clivoty po Rusku. V prvom tanci zaznie dokonca rafinovane exponovaný citát úvodu *Prvej symfónie* – diela, ktoré mu spôsobilo dlhotrvajúce utrpenie. Posledný tanec je v závere „súbojom“ života a smrti. Nápev *Požehnaný si, Bože* z Rachmaninových skvostných *Nešporov* je dramaticky prepojený na zlovestnú sekvenciu *Dies irae* (tú Rachmaninov citoval aj v *Rapsódii na Paganinho tému pre klavír a orchester*). Symfonické tance sú dielom mimoriadne expresívnym, rôznorodým, držaným pevne pod autorskou kontrolou. Akoby boli Rachmaninovovou fantazijskou „Štvrtou symfóniou“.

Igor Javorský

NDR Elbphilharmonie Orchester



© Michael Zapf

NDR Elbphilharmonie Orchester (Orchester Severonemeckého rozhlasu) pôsobí vo svete ako hudobný vyslanec Severného Nemecka už vyše 75 rokov. Programy, ktoré uvádza vo svojom domovskom rezidenčnom sídle na rieke Labe v Hamburgu, významne formujú jeho umelecký profil. Zvuky a obrazy zo svetoznámej koncertnej sály poznajú nielen poslucháči z celého Nemecka, ale i ďaleko spoza hraníc, pretože koncerty orchestra vysiela Severonemecký rozhlas prostredníctvom video streamingov, rozhlasového a televízneho vysielania, ako aj na online platformách orchestra.

Pod vedením svojho šéfdirigenta Alana Gilberta, ktorého zmluva bola iba nedávno predĺžená až do roku 2029, orchester opäť spustil pestrú a inovatívnu expanziu svojho programu. V rozmanitých formátoch podujatí od symfonických koncertov cez komorné, klubové koncerty a polorecitály až k niekoľkodňovým festivalom sú na programe diela všetkých žánrov od baroka až po súčasnosť. Okrem týchto aktivít si však teleso uvedomuje aj svoju spoločenskú zodpovednosť a venuje sa najmä podpore a vzdelávaniu mladých hudobníkov.

NDR Elbphilharmonie Orchester pôsobí nielen v Hamburgu, ale pravidelne účinkuje a možno ho počuť aj v Lübecku, Kieli a Wismare a preberá na seba vedúcu úlohu na veľkých severonemeckých festivaloch. Súbor potvrdzuje svoju medzinárodnú reputáciu realizovaním turné po Európe, Severnej a Južnej Amerike, ako aj na pravidelných turné po Ázii, kde sa naposledy predviedol v sezóne 2023/2024 so zastávkami v Osake, Nagoyi a Tokiu.

NDR Elbphilharmonie Orchester bol založený roku 1945 na podnet britskej vojenskej vlády v Hamburgu. Pôvodne bol známy ako Symfonický orchester Severozápadného nemeckého rozhlasu, neskôr, po rozdelení rozhlasových staníc roku 1956, ako „Symfonický orchester NDR“. NDR Elbphilharmonie Orchester položil základy nového rodiaceho sa hudobného života v povojnovom severnom Nemecku. Orchester sa veľmi rýchlo začal objavovať v koncertných sálach mimo Nemecka a čoskoro sa stal neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej koncertnej scény. Milníky jeho umeleckého vývoja sa spájajú s menami šéfdirigentov, ktorí formovali súbor do jeho súčasnej podoby. Prvý z nich, Hans Schmidt-Isserstedt, zabezpečil kontinuitu na celých 25 rokov a zásadne vytvaroval nezameniteľný charakter súboru. Neskôr prišlo 20 legendárnych rokov intenzívnej spolupráce s Günterom Wandom. Wand bol šéfdirigentom od roku 1982 a doživotným čestným dirigentom od roku 1987 a v období svojho angažmánu upevnil medzinárodnú reputáciu orchestra. Najmä jeho vzorové interpretácie symfónií Johanna Brahmsa a Antona Brucknera sa stali akousi umeleckou vizitkou telesa. Roku 1998 bol na pozíciu šéfdirigenta menovaný Christoph Eschenbach a roku 2004 sa k radom veľkých slávnych umelcov na hamburskom pódii pridal aj Christoph von Dohnányi. Šéfdirigent Thomas Hengelbrock v období od 2011 do 2018 vniesol do dejín orchestra nový akcent svojou láskou k interpretačným experimentom a nekonvenčnej dramaturgii.

Od roku 2015 po 2020 bol hlavným hosťujúcim šéfdirigentom Krzysztof Urbański. V súčasnosti je šéfdirigentom Alan Gilbert, ktorý nastúpil od sezóny 2019/2020. Tento rodený Američan prišiel do Hamburgu z Newyorskej filharmónie, avšak s orchestrom NDR Elbphilharmonie je úzko zviazaný už mnoho rokov, keďže v období 2004 až 2015 bol jeho hosťujúcim šéfdirigentom.

Juraj Valčuha



© Houston Symphony

Dirigent **Juraj Valčuha** je uznávaný najmä pre svoju nenútenú expresívnosť a hlbokú muzikálnosť. Vďaka výbornej technickej vyspelosti a prirodzenému javiskovému prejavu prinášajú v jeho podaní aj tie najzložitejšie diela strhujúce zážitky. Na základe hlbokého pochopenia skladateľa a partitúry, vybraného vkusu a prirodzene elegantného štýlu je jedným z najvyhľadávanejších dirigentov svojej generácie. Od roku 2022 je hudobným riaditeľom Houston Symphony a v rokoch 2016 až 2022 bol hudobným riaditeľom Teatro di San Carlo v Neapole. Osem rokov zastával i post prvého hosťujúceho dirigenta Konzerthausorchester Berlin. V rokoch 2009 – 2016 bol šéfdirigentom Orchestra Sinfonica Nazionale della RAI Torino. Vo Valčuhovej kariére bola prelomovou sezóna 2005/2006, kedy debutoval s Orchestra National de France. Nasledovali debuty s Londýnskou filharmóniou, Pittsburgh Symphony, v Taliansku debutoval inscenáciou *La Bohème* v Teatro Comunale v Bologni. Valčuha často zaraďuje do svojich programov i skladby súčasných skladateľov. Dirigoval svetovú premiéru *Supplica* Christophera Rousea, husľový koncert *Beautiful Passing* Stevena Mackeyho, na festivale Melos-Étos uviedol dielo *The Four Sections* Steva Reicha. Spolupracovali s ním aj skladatelia Bryce Dessner, Andrew Norman, Luca Francesconi, Anna Porvaldsdóttir, Steven Stucky, Anna Clyne a ďalší. V poslednom období spolupracoval s orchestrami v Houstone, Pittsburghu, San Franciscu, Chicagu, ale i s Yomiuri Nippon Orchestra v Japonsku. V Európe sa predstavil v Bavorskej štátnej opere, Nemeckej opere v Berlíne, Semperoper v Drážďanoch i v Opera di Roma (*Jenůfa*).

Juraj Valčuha študoval kompozíciu a dirigovanie v Bratislave, potom na Konzervatóriu v Petrohrade (I. Musin) a neskôr na Conservatoire Supérieur de la Musique v Paríži (J. Fürst). Je držiteľom Radu Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj Slovenska v oblasti kultúry a umenia, ktoré mu udelila prezidentka SR.

Augustin Hadelich



© Suxiao Yang

Augustin Hadelich patrí k popredným huslistom našich čias. Je známy svojou fenomenálnou technikou, chápavou a presvedčivou interpretáciou a uchvacujúcim tónom. Objavuje sa veľmi často na popredných koncertných pódiaoch sveta. Hadelich hral so všetkými veľkými americkými orchestrami, ako aj s Berlínskou filharmóniou, Viedenskými filharmonikmi, Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam, Bavorským rozhlasovým symfonickým orchestrom, London Philharmonic a mnohými inými poprednými telesami.

Počas letnej festivalovej sezóny roku 2024 sa Hadelich objavil na Hollywood Bowl spolu s Filharmonickým orchestrom Los Angeles, na Hudobnom festivale Tanglewood s Bostonským symfonickým orchestrom, na Bravo! Vail s Newyorskou filharmóniou, Ravinia Festival so Symfonickým orchestrom Chicago, Aspenskom hudobnom festivale v Colorade a s Orquesta Sinfónica de Minería v hlavnom meste Mexika.

Medzi významné udalosti sezóny 2024/2025 patria návraty do Berlínskej filharmónie, Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam, Viedenskej filharmónie, Gewandhausorchester Leipzig, Filharmonického orchestra Los Angeles a The Cleveland Orchestra. Hadelich bude hrať aj s Frankfurtským rozhlasovým symfonickým

orchestrom, Kráľovskou filharmóniou Štokholm, Dánskym národným symfonickým orchestrom, Tonhalle-Orchester Zürich, Viedenskými symfonikmi, London Philharmonic, Sydney Symphony, New Zealand Symphony, Orquesta Nacional de España, ako aj so symfonickými orchestrami Baltimoru, Dallasu a Seattlu. Ako rezidenčný umelec bude hrať po celú sezónu s Drážďanskou filharmóniou a pôjde na turné s RSB Radio Orchestra Berlin, Mahlerovým komorným orchestrom, Mozarteum Orchestra Salzburg, ako aj s Academy of St. Martin in the Fields. Uvedie sólové husľové recitály v Londýne, Barcelone, Göteborgu, Tallinne a Abú Dabí, ako aj duetové recitály s klaviristom Francescom Piemontesim v Budapešti, Drážďanoch, Katoviciach, Ríme a Bologni. V lete 2025 sa viackrát predviedol v Ázii, vrátane angažmánu so Soulskou filharmóniou, Symfonickým orchestrom Yomiuri Nippon, Filharmóniou Hong Kong, Symfonickým orchestrom Shanghai, Symfonickým orchestrom Guangzhou, a absolvoval koncertnú šnúru po Taiwane s Berliner Barocksolisten.

Hadelich získal cenu Grammy za najlepšie klasické inštrumentálne sólo v roku 2016 za svoju nahrávku Dutilleuxovho koncertu *L'Arbre des songes* so Symfonickým orchestrom Seattlu a Ludovicom Morlotom. Je umelcom spoločnosti Warner Classics a jeho najnovší album „*American Road Trip*“, ktorý je cestou po krajine americkej hudby a bol nahratý v spolupráci s klaviristom Orionom Weissom, vyšiel v auguste 2024. Medzi jeho ďalšie albumy pre Warner Classics patrí Paganiniho *24 Caprices* (2018), husľové koncerty Brahmsa a Ligetiho (2019), CD „*Bohemian Tales*“ nominované na Grammy, na ktorom nájdeme Dvořákov *Husľový koncert* s Bavorským rozhlasovým symfonickým orchestrom a Jakubom Hrúšom (2020), nahrávka kompletu Bachových *Sonát a Partít* (2021) nominovaná na Grammy a „*Recuerdos*“, album na španielske témy s dielami Sarasateho, Tarregu, Prokofieva a Brittena (2022).

Augustin Hadelich, ktorý má dvojité americko-nemecké občianstvo, sa narodil v Taliansku nemeckým rodičom. Preslávil sa, keď vyhral Zlatú medailu na Medzinárodnej husľovej súťaži v Indianopolis v roku 2006. Nasledovali ďalšie uznania a pocty vrátane Avery Fisher Career Grant

(2009), Borletti-Buitoni Trust Fellowship Veľkej Británie (2011) a čestný doktorát z Exeterskej univerzity vo Veľkej Británii (2017). V roku 2018 ho vplyvný časopis Musical America menoval za „Inštrumentalistu roka“. Hadelich má umelecký diplom z Juilliard School, kde študoval pod vedením Joela Smirnoffa, a v roku 2021 bol vymenovaný za člena husľovej fakulty na Yale School of Music. Hrá na husliach Giuseppe Guarneri del Gesù z roku 1744, známych ako „Leduc, ex Szeryng“, ktoré má zapožičané vďaka podpore Taxisio Trust.

Vo februári 2025 Augustin Hadelich viedol v Bratislave Majstrovské kurzy svetových husľových virtuózov a odohral vo Veľkom evanjelickom kostole recitál s klaviristom Francescom Piemontesim. Na festivale Bratislavské hudobné slávnosti sa predstavuje po prvýkrát.

Nasledujúci program

PONDELOK 29. 9.

19.30 Stĺpová sieň SF
Quasars Ensemble

Ivan Buffa, dirigent
Josefine Göhmman, spev

Witold Lutosławski, Luciano Berio, Martin Burtas,
Pierre Boulez, Bohuslav Martinů



Ars musica

KAŽDÝ
PRACOVNÝ DEŇ
10.00

Exkluzívne koncerty zo sveta

PONDELOK
19.00

Veľké hudobné diela

ŠTVRTOK
20.30

Koncertné Rádio Devín

PIATOK
19.00

Operné Rádio Devín

SOBOTA
19.00

: RÁDIO DEVÍN

Hrdý partner Slovenskej filharmónie



Partneri a mediálni partneri



: RÁDIO DEVÍN



PREDAJ VSTUPENIEK

v pokladnici Slovenskej filharmónie/budova Reduty

pondelok – piatok 12.00 – 18.00

a hodinu pred každým koncertom

telefón: +421 2 20 475 293 | **e-mail:** vstupenky.bhs@filharmonia.sk

predaj vstupeniek on-line: www.filharmonia.sk

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená



Autorka výtvarného diela na obálke: akad. maliarka Ivica Krošlákova

Vydala: Slovenská filharmónia

Zostavil: Kristína Gotthardtová, Juraj Bubnáš a Manažment BHS
Slovenská filharmónia je štátna príspevková organizácia MK SR.

